

# סוכה פרק ראשון סוכה

## יד.

### עין משפט נר מצוה

צב א מיי פ"ה מהל'  
טומאה חולצין הלכה  
ח:  
צב ב ג מיי פ"ה מהל'  
סוכה הלכה ז סמג  
עשין פת טו"ש"ר א"ח סימן  
מרכט סתף יח:

(א) עוקלין פ"ה מהל'  
(ב) ס"ה ז"ב, (ג) [סס],  
(ד) [ז"ל לעומר], (ה) [ז"ל  
לעומר], (ו) ימות סד, ונס  
ח אמר ר' יוחנן, (ז) [ז"ל  
לעומר], (ח) [נקמן טו"ש],  
(ט) [נקמן פ"ה], לקמן פ"ה,  
(י) [ז"ל ממחשבה], (יא) [ז"ל  
יתכן לה], (יב) [ע"י רש"י  
מענין סה ד"ה מסאן].

### הגהות הב"ח

(א) גמרא בשני מעשה  
שהמטעה מבטל מיד  
מעשה ומיד מעשה  
ומחשבה אינה מבטלת  
לא מיד מעשה: (ב) רש"י  
ד"ה שהמעשה מבטל:

### מוסף רש"י

יורדין לירי טומאת  
לירי טומאה (שבת  
ח). במחשבה. מחלף  
מחשב עליו שיהיה כמות  
שהוא עשוי ולא יוסף  
תיקון גמר, הוא גמר  
מלאכתו ומקבל טומאה  
(טו) כגון עור מומאן  
קמחו למנוע עומד וכו'  
מקבל טומאה עד שיעשה  
המנוע, חשב עליו  
לעשותו שלחן, דלתי חסד  
שום מלאכה, דהשתא מיד  
ראו לשלחן, מקבל טומאה  
מיד (תוחות טו) וכו'  
וגמלי כלם, דלמא כהל  
שומעין (חולין סה), כל  
שעמד לשוף לשכך ולגרר,  
ואמר הוה דלמא חסין  
מלאכה הוא וטורחים, וס'  
חשב עליה שלחן לשוף ושלחן  
לשכך, הלאינו מעשה  
וז לירי גמיר מלאכה  
מלאכה וכהו' (קדושין טו).  
ואין עולין מטומאה,  
ממורת טומאה שירד להן  
ואש"פ עשוי לא טומאה,  
משמלק עליהן אין עולין  
מקבל טומאה (שבת ח).  
אלא בשני מעשה.  
שיעשה בה מעשה לקבלת,  
שכרס או יקבס, וכן  
עד שלחן קבלו טומאה  
אין עולין ממורת קבלת  
טומאה שירד ממחשבה זו  
אלא בשני מעשה, עד  
שימלאו לשוף לשכך ולגרר  
(קדושין טו) מחלף שחשב  
על העור לעשות שתי,  
ירד לירי טומאה, וס'  
חזר וחשב עליו לרעות  
וטמילס לא בטל ממורת  
ללי ולא חסד בכך עד  
שעין בו אומל, דהו שני  
מעשה (שבת ח). מעשה  
מציא מיד מעשה  
ומיד מחשבה. המחיל  
לשוף ביטל מהס טומאה גמר  
מלאכה לשכך בין שירד  
לשו ע"י מעשה שהחליקן  
וגילה דמנו שאין מחסין  
עוד תיקון בין שירד לו:  
ע"י מחשבה (קדושין טו).  
מחשבה אינה מוציאה,  
חשב עליהן לשוף לשכך  
אחר שחשב עליהן שלחן  
מקבל שלחן אין יושין  
ומחשבתו האלוהי  
(טו). בעתה פ"ה זע"י  
(יבמות טו) וגי"ש בהגהות  
ה"ח.

**יורדין לירי טומאה במחשבה.** מי שחשב עליו שזה יהא גמר מלאכתו כגון ששיצדו לדרגה או לדולבקי כיון ששיצדו מקבל טומאה ואלמלי עיבדו לרעות וסודלין אין מקבלים טומאה עד שיגמרו למלאכה הסודלין: ואין עולים מטומאתם. ממחשבת תורת קבלת טומאה אין עולין במחשבה כגון עיבדו לשלחן ולדרגה וכישב עליו לרעות וסודלין אין מחשבתו מבטלת ממורת קבלת טומאה: **אלא בשני מעשה.** עד שימן בו אומל: (א) מעשה מבטל מיד מעשה. אפילו עשה בו מעשה מוכיח ממחילה לשלחן כגון שקיצו קציבותו לפיטו כיון שנתן אומל בו לחתכו לסודלין מבטל מעשה ראשון וכל שכן שמוציא מיד מעשה שלחן היה בה מעשה: וכן **סימא** הני מילי. דלא מבטלין במרייתא לקמייחא כללים דחשיבי ומשיחא עליו שס כלי במחשבה אינה נוחה להפקיע שמה: שבסן. לקמיה מפרש מאי היא: טהורות. דגלי דעמיה דלא ינחא ליה זהו וטהרו מלקבל טומאה היותה האלה עוד ולא הביאה טומאה על האוכל עד שגיע טומאה באוכל עצמו: **ור' יוסי מטמא.** טעמא מפרש לקמן: **בשלא למאן דאמר.** האי בסן היינו שהתיר

**ב"ר ידות האוכלין שבסן בגורן טהורות.** משנה היא פ"ק דעוקלין (מ"ה): **בעתה.** כפרק הצא על יצמתו (יצמות דף סד). פ"י צקונטרס עתר פ"ה זע"י ולא יתכן דכלא ידות נמי יכול להפך זה אם התצוזה והיא נקראת רמת שמתרין זה אם התצוזה מן המון שלה כדכתיב (ישעי' ז) אשר זורה צרחת וצמוכה וכו' פירשפורק"אוכן עיקרם): א

בסן ממש מאי איכא למימר הכא נמי שבסן ממש אי הכי מאי טעמיהו דאחרים דאמור רבי יוסי דתנן ר"ב יוסי מטמא האי מאי בשלמא התם טעמא דרבי יוסי חזיא לכדרכי שמעון בן לקיש דאמר רבי שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתה אלא הכא למאי חזיא לבי סתר למנקט להו בגיליהו גופא כל ידות האוכלין שבסן בגורן טהורות ורבי יוסי מטמא מאי בסן רבי יוחנן אמר בסן ממש ר"י (אליעזר) אומר התיר אגדן בשלמא לרבי (אליעזר) דאמר בסן התיר אגדן היינו דמטמא רבי יוסי אלא לרבי יוחנן דאמר בסן ממש אמאי מטמא רבי יוסי א"ר שמעון בן לקיש הואיל וראויות להופכן בעתה ר"א (אליעזר) למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר לומר לך מה עתה זה מהפך את התבואה בגורן במקום למקום אף תפלתן של צדיקים מהפכת דעתו של הקב"ה ממדת אכזריות למדת רחמנות: **מתני'** מסכנין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר באוסר ר"י נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו: **גמ'** אמר רב מחלוקת בנסרים שיש בהן ארבעה דברי מאיר אית ליה גורת תקרה ורבי יהודה לית ליה גורת תקרה אבל בנסרין שאין בהן ארבעה דברי הכל כשרה ושמואל אמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה אין בהן ארבעה ואפי' פחות משלשה הא קנים בעלמא ניהו א"ר פפא הכי קאמר יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה פחות משלשה דברי הכל כשרה מ"ש קנים בעלמא ניהו כי פליגי משלשה עד ארבעה מר סבר כיון דליתנהו שיעור מקום לא גזרינן ומר סבר כיון דנפקי להו מתורת לבוד גזרינן תנן נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו בשלמא לשמואל דאמר בשאין בהן ארבעה מחלוקת אבל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה משום הכי לא יישן תחתיו אלא לרב דאמר בשיש בהן ארבעה מחלוקת אבל אין בהן ארבעה דברי הכל כשרה לר' יהודה אמאי לא יישן תחתיו מו סברת דברי הכל היא סיפא אתאן לרבי מאיר תא שמע שני סדינין מצטרפין שני

השכלים: **עשר.** עד ידי הידות. עמר פורק"א. ואלמלא הידות אין נוחין להפכן זה דמתוך שהם קצרים יושאין מצד צ' עוקליה של עמר ושמועין ממנה והוא כשבסן מחלתו לא לנטלן נמכוין אלא לרכיך: **אלא הכא.** דבעי להו לסקך: **למאי חזו.** ידות חולסין משבסן ואין אגודות צה: **בגיליהו.** צקשין שלהם יאחוס וינטלו ראשי השכלים עמהם: **משום הכי מטמא רבי יוסי.** דקסבר מעשה זוטא לא בטלה מורת ידות מינייהו. שאלתי את מורי מגופה דמשנה דמייתי אגז גררר צשמעתין מי שייך למימי גופא כדגרי במימרות האמוראים ואמר לי רבי משום דהך משנה מן הטהרות שאין מהם שום גמרא צעולם ולא מפורשת כשאר המשניות לפיכך נוחה הש"ס לומר גופא כדי לפרש: **למה נמשלה נו'. אגז דאמר הואיל וראויות להפך צעמר נקט נמי הא מלתא למה נמשלה נו' כדכתיב ויעתר לו (ה' (בראשית טו) ויעתר לו (סס): **מתני'** מסכנין בנסרים. צגמרא מפרש פלוגמיהו: **נתן עליה נסר שהוא רחב ארבעה.** צגמרא מפרש מאן קתני לה: **וצלצד שלא יישן חסיו.** דנסך רחב ד' סך פסול הוא כדאמר צגמרא לרז אליצא דר' מאיר ושמואל לרברי הכל וסוכה כשרה ובגון דיהביה אלל הדופן דסך פסול אינו פוסל לו הזד אלא כד' אמות דאמרינן דופן עקומה: **גמ'** מחלוקת בנסרים שיש בהן ארבעה. שרוב תקרות הבית עשויות מהן: **ר' מאיר.** דפסיל אית ליה גורת תקרה אי מכשרת זהו אחי למימר מה לי לסקך בצלמו מה לי לישב תחת קורות ביתי אף היא צנסרים מקורה והוא דלוי פסול דסוכה אמר רחמנא ולא ביתו של כל ימות השנה: **אלא בנסרים שאין בהם ד'.** שאין רוב תקרות עשויות מהן: **דברי הכל כשרה.** דלא דמי לתקרה דלגזור זהו: **בשאין צה' ד' מחלוקת.** צזהווא מכשר ר' יהודה משום דאין רוב תקרות עשויות מהן לא גזרינן צהו ר' מאיר חייב למיעוט שיש מיעוט העושין תקרה מהן: **אין צה' ארבעה.** קפסיל ר' מאיר: **אפילו צפחות משלש.** צבמיה: **הא קנים צעלמא ניהו.** וא"כ צמאי מוכשר: **א"ר פפא הכי קאמר.** שמואל יש בהן ארבעה דברי הכל פסולה כו': **שיעור מקום.** דאין רשות צפחות מארבעה: **לא גזרינן.** משום תקרה דלא חשיבי לעשות תקרה מהן: **כיון דנפקי מטורם לצוה.** שאם היא איור צמקום אחד מהס לא מצי למימר לצוה חשיבי להיות ממות לתקרה וגו': **סגן נתן עליה נסר כו'. קא** קלקא דעמיה דברי הכל היא וכשרה ובגון שנתנו מן הזד דאמרינן דופן עקומה ולא חשיב סך למיפסלה: **שני סדינין מצטרפין** לארבעה טפחים לפסול צבסור משום סך פסול שסיך צדבר המקבל טומאה וסך פסול צאמצע פסול צארבעה:**

**שני**  
מחלוקת. ר' מאיר גזר הני משום תקרה, סבר מאן דחזי דמכשרין בנסרים שיש בהן ד' טפחים אחי לאכשוירי תקרה, ור' יהודה לא גזר. יהודה סבר כיון דלית בהו ד' טפחים דאינון מקום לא גזרינן, ור' מאיר סבר כיון דנפקי משלשה דהוא לבוד גזרינן. ואקשינן עליה דרב מתנאי, דתנן גזר נסר שרחב ד' טפחים כשרה ובלבד שלא יישן תחתיו. ק"ו דברי הכל היא, קשיא לרב דאמר בשיש בהן ד' טפחים ר' יהודה מכשר אלא הכי לר' יהודה דנסר פסול הוא. ומשני רב, הא מתנאי לאו דברי ר' יהודה היא אלא ר' מאיר היא דאית ליה גורת תקרה, ורבי יהודה פליגי ואמר כשרה וישן תחתיו. תא שמע שני סדינין מצטרפין

### רבינו הגנאל

יורדין לירי טומאת  
במחשבה ואין עולין מיד  
טומאת אלא בשני  
מעשה מבטל מיד  
מעשה ומיד מעשה  
ומחשבה אינה מבטלת  
לא מיד מעשה ולא  
מיר מעשה. פי' עור  
היה, חישב עליו להיות  
לבי נגעה בה  
במחשבתו נעשה  
כלי ואם נגעה בה  
טומאה נטמא, אבל אם  
היתה בטומאה וחישב  
לעשות עור, אינה יוצאה  
מתורת כלי במחשבה  
עד שיעשה בה מעשה.  
כדתנן שלחן שנטלה אחת  
מרגלי טהורה כו'. (ז) והו  
פירושו כל הירודין לירי  
טומאה במחשבה, אין  
עולין מיד טומאה אלא  
בשני מעשה, וכי תימא  
ידות האוכלין במחשבה  
גיאי להו, והתנן בפרק  
ראשון בעוקלין כל ידות  
האוכלין שבסן בגורן  
טהורין, כלומר הבנין  
לאוכליל ועלמך עליון  
בגורן טהורין, ור' יוסי  
מטמא. פסיגא של אשכול  
שירקנה טהורה, שירי בה  
גריגרי אחד טמאה. פי'  
בסן פסוק, בדרס' בע"ז  
כיבד מבטלה, קטע ראש  
חנה, ספה, והוא כמו  
זונתה, ואמרינן בשלמא  
ל' אלעזר דאמר לתת  
איגורן, הנה במחשבה  
נתנן טהורות אליבא  
דרבנן, שפיר, אלא לר'  
יוחנן דאמר בסן ממש,  
סבירא להו, דאף על  
גב דעבד בהו מעשה  
לבושר אין מסלקת תורת  
טומאה מתן אלא בשני  
מעשה, מאי טעמיהו  
דרבנן דמטוהי הכא  
במחשבה בלבד. ושנינן  
הכא נמי רבנן דאמרינן אס  
פסולת מרובה על האוכלין  
טהורה, שסתם משם  
הוא מעשה, ואקשינן  
אי הכי מאי טעמיהו  
דאחרים דפסלי, הא עבד  
בהו טהורות ובטלינהו.  
ושנינן אחרים כו' יוסי  
סבירא להו, דאף על  
גב דעבד בהו מעשה  
במחשבה וראוי להפכן  
בעתה, לא בטלה (תורת)  
ידות מינייהו, אחרים נמי  
סבירי כיון דלתי סתר  
לה לסקך חזו למנקט  
להו מגיליהו, לא בטלי.  
תיגרא לקושש קש לנגבא  
גילי. למה נמשלה תפלת  
צדיקים כעתר, שנאמר  
ויעתר יצחק לה' [וגו'].  
**מתני'** מסכנין בנסרים  
דברי ר' יהודה ר' מאיר  
אמר רב בסרין  
שיש בהן ד' טפחים